

TARBIJAVAIIDLUSTE KOMISJONI OTSUS

Asja number 19-1/23-14203
Otsuse kuupäev 04.04.2024
Komisjoni koosseis Kai Amos

Tarbija
Kaupleja Liuglev Uks OÜ (11954300)

Tarbija nõue Tüüptingimuse tühisuse tuvastamine

Resolutsioon:

1. Jätta tarbija avaldus rahuldamata.

Kui vaidlevad pooled otsusega ei nõustu, on neil õigus pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse. Kaupleja peab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametit kirjalikult teavitama otsuse täitmisest 30 päeva jooksul arvates otsuse ameti veebilehel avaldamise päevale järgnevast päevast või samas asjas maakohtusse pöördumisest, lisades ära kirja maakoh tule esitatud hagiavaldusest.

Asjaolud:

Tarbija soovis osta garderoobikappe, ta täitis 27.07.2023 kaupleja veebilehel oleva vormi soovides saada pakkumist. Kaupleja saatis tarbijale pakkumuse, viis tarbija juures läbi mõõtmise, koostas joonised ning andis need tarbijale 01.09.2023 üle. Tarbija teatas kauplejale 07.09.2023 lepingust taganemisest, kaupleja esitas tarbijale 08.09.2023 mõõtmise ja projekteerimise eest arve nr 1415527 summas 984,68 koos käibemaksuga. Tarbija pöördus nõudega kaupleja poole ja vaidlustas arve. Kaupleja vähendas arve summat, arve nr 1415527 lõplikuks summaks oli 897,72 eurot koos käibemaksuga. Tarbija tasus arve 28.09.2023. Tarbija vaidlustas arve alusel nõutud summa leides, et see tugineb pakkumuses olnud tühisel tüüptingimusel.

Tarbija palub tuvastada, et kaupleja poolt kasutatav tüüptingimus „Kui klient loobub peale mõõtmisteenuse kasutamist tellimusest, tuleb tasuda teenusena projekteerimise tasu 10% tellimuse maksumusest“ on tühine ja keelata kauplejal tühise tüüptingimuse kasutamine. Tarbija soovib alternatiivselt, et kui komisjon leiab, et tegemist ei ole tühise tüüptingimusega, tuvastada, et leppetrahv 10% tellimuse maksumusest on ebamõistlikult suur ning vähendada leppetrahvi nullini või mõistliku suuruseni, mis on minu hinnangul mõõtmisteenuse maksumus 51,50 eurot, lisaks käibemaks. Tarbija palub kohustada kauplejat tagastama arve nr 1415527 alusel tasutud summa 897,72 eurot.

Kaupleja seisukoht:

Kaupleja vaidles tarbija nõudele vastu. Kaupleja tegi tarbijale lepingutingimused teatavaks saadetud pakkumuste kaudu, millistel on esimeste ridadena korralikult ja väga hästi loetavas kirjas välja toodud tingimused. Asjaolu, et tarbija tingimusi läbi ei lugenud ja peale mõõtmistulemustega jooniste saamist garderoobid mujalt tellis, ei ole kaupleja süü. Tarbija tellis kolm suurt garderoobi. Projektijuhil kulus nende projekteerimisele palju aega. Kaupleja kandis tarbijale tehtud tööga seoses kahju. Selle hüvitamiseks on pakkumuses toodud tingimus, et kui klient loobub peale mõõtmisteenuse kasutamist tellimusest, tuleb tasuda teenusena projekteerimise tasu 10% tellimuse maksumusest.

Komisjoni põhjendus:

Komisjon, tutvunud asja materjaliga, leidis, et tarbija nõue ei kuulu rahuldamisele.

Tarbija vaidlustas kaupleja poolt mõõtmise ja projekteerimise eest esitatud arve, tarbija nõue tuleneb töövõtulepingust. Antud vaidluse osas on asjakohased järgmised võlaõigusseaduse (VÕS) sätted. VÕS § 635 lg 1 kohaselt kohustub töövõtja saavutama teenuse osutamisega kokkulepitud tulemuse (töö), tellija kohustub maksma tasu. Töö peab vastama lepingutingimustele (VÕS § 641 lg 1). Töövõtja peab tellijale töö üle andma (VÕS § 636 lg 1), tellija on kohustatud valmis töö vastu võtma (VÕS § 638). Töövõtja tasunõue muutub sissenõutavaks töö valmimisest (VÕS § 637 lg 3). Kui töövõtulepinguga ei ole tasus või selle suuruses kokku lepitud, kuulub maksmisele tavaline tasu, selle puudumisel aga vastavalt asjaoludele mõistlik tasu (VÕS § 637 lg 1). Tellija võib töövõtulepingu igal ajal üles öelda. Kui tellija on töövõtulepingu üles öelnud, on töövõtjal õigus nõuda kokkulepitud tasu, millest on maha arvatud see, mille ta lepingu ülesütlemise tõttu kokku hoidis või mille ta oma tööjõu teistsuguse kasutamisega omandas või oleks võinud mõistlikult omandada (VÕS § 655 lg 1).

Tarbija esitas kauplejale lepingust taganemise avalduse. VÕS § 116 kohaselt võib lepingust taganeda siis, kui teine lepingupool rikkus lepingut oluliselt. Antud juhul tarbija ei tuginenud kauplejapoolsele rikkumisele. Sellisel juhul on tarbija poolt lepingu lõpetamise aluseks lepingu ülesütlemine, mida tarbija võis VÕS § 655 lg 1 kohaselt teha igal ajal. Sellel alusel lepingu ülesütlemisega kaasneb tarbija kohustus maksta kauplejale ülesütlemise ajaks tehtud töö eest tasu.

Pooled vaidlevad selle üle, et kas kauplejal on lepingust tulenev õigus nõuda tarbijalt tasu maksmist 10% ulatuses tellimuse maksumusest. Pooled vaidlevad ka selle üle, et kas kaupleja pakkumuses sisalduv tasu maksmise kohustus on tegelikult leppetrahv ja tühine tüüptingimus.

Komisjon kontrollis tarbija nõude põhjendatust. Asjaolude ja esitatud tõendite kohaselt esitas kaupleja tarbijale 23.08.2023 pakkumuse LU98032 summas 2 651,68 eurot. Tarbija oli pakkumusega nõus ning tellis pakkumuses nimetatud mõõtmisteenuse hinnaga 51,50 eurot, koos käibemaksuga 61,80 eurot. Kaupleja teostas 29.08.2023 tarbija juures mõõtmise, koos tarbijaga täpsustati tellimuse mahtu, kaupleja esitas tarbijale 01.09.2023 uue pakkumuse LU98328 summas 9 687,05 eurot, seejärel sama numbriga pakkumuse täpsustatud summas 8 977,24 eurot. Kaupleja väljastas tarbijale projekteerimise käigus koostatud lõplikud joonised.

Komisjon järeldeb poolte asjaolude kohaselt, et pooled pidasid tarbijale sobivate garderoobide

osas läbirääkimisi ja jõudsid tarbijale sobiva lahenduseni. Pooled ei vaidle, et kaupleja viis tarbija juures läbi mõõtmised ning et kaupleja koostas ja andis tarbijale üle tema vajaduste järgi projekteeritud garderoobide joonised. Pooled olid sõlminud pakkumuses toodud tingimustel lepingu, selle tingimused muutusid tarbija poolt mõõtmisteenuse tellimisega siduvaks.

Pakkumus LU98328 oli kehtiv 14 päeva, so kuni 15.09.2023. Selle tähtaja kestel tulnuks tarbijal pakkumusega nõustuda ning tasuda pakkumuses toodud maksetingimuste kohaselt kauba eest ettemaks 50% arvel märgitud hinnast. Tarbija pakkumusele nõustumist ei andnud, ta teatas 07.09.2023 lepingust taganemisest, kuna oli tellinud garderoobid teiselt kauplejalt. Kaupleja esitas tarbijale 08.09.2023 mõõtmise ja projekteerimise maksmiseks arve nr 1415527 summas oli 897,72 eurot. Tarbija maksis arve ära, kuid vaidlustas selle sisuliselt.

Tarbija väitel oli pakkumuse sisalduv tasu maksmise kohustus tarbijat kahjustav tühine tüüptingimus, tasu on tegelikult leppetrahv.

Komisjon kontrollis tarbija väidet. Komisjon tuvastas, et kõigis tarbijale saadetud pakkumustes sisaldasid samad tingimused. Pakkumustes avaldas kaupleja garderoobide müügi-, valmistamise ja paigalduse tingimused, sh kauba eest tasumise ja üleandmise tingimused; tarneajad; teenuste loetelu, millised ei sisaldu paigaldusteenuse; garantiitingimused.

Pakkumuse tingimuste teksti algosas oli toodud järgmised tingimused, vaidlusalune tingimus 10% ulatuses tasu maksmise kohta asus tingimuste alguses:

„Hinnapakumine kehtib 14 päeva

ENNE PAKKUMISE KINNITAMIST VÕI TEENUSE/ TOOTE TELLIMIST NING ARVE TASUMIST PALUN TUTVUGE TINGIMUSTEGA:

....

- Kui klient loobub peale mõõtmisteenuse kasutamist tellimusest, tuleb tasuda teenusena projekteerimise tasu 10% tellimuse maksumusest.“

Tarbija kinnitab kauplejalt pakkumuste saamist, kuid selgitab, et pakkumuse all oli välja toodud hulga teksti. Kuna tegemist oli tarbija jaoks tüüptingimustega, siis ei pööranud tarbija neile tingimustele tähelepanu. Tarbija väitel kaupleja samuti ei pööranud tarbija tähelepanu neile ega selgitanud tarbijale tema kohustusi ja õiguseid.

Tarbija hinnangul ei ole tegemist projekteerimise tasuga, sest sisuliselt on kaupleja tingimuse eesmärgiks kohaldada leppetrahvi juhuks, kui klient otsustab talle tehtud pakkumusega mitte edasi liikuda. Tarbijale pole aru saada, millise täiendava kulu, peale mõõtmisteenuse otsese kulu, on saanud kauplejal tekkida pärast mõõtmisteenuse kasutamist. Kauplejal olid joonised valmis juba 23.08.2023 pakkumuse esitamise ajal. Kaupleja soovib sisuliselt oma tüüptingimusega seada ostjale kohustuse hüvitada talle pakkumuse koostamisega seotud võimalikud kulud, sidudes sellise kohustuse ära suvalise ajahetkega (mõõtmisteenuse tellimine). Selline tüüptingimus on esiteks väga tavapäratu ning teiseks oleks see pidanud olema tarbijale selgemini välja toodud (sh ka e-kirjas) ning kolmandaks on tegemist tühise tüüptingimusega.

Tarbija hinnangul on kaupleja nõutav tasu 10% pakkumuse summast ebaproportsionaalselt suur summa. VÕS § 42 lg 3 p 5 mõttes on lepingus, mille teiseks pooleks on tarbija, ebamõistlikult kahjustav eelkõige tüüptingimus, millega nähakse ette, et teine lepingupool peab maksma tingimuse kasutajale ebamõistlikult suurt leppetrahvi, ebamõistlikult suurt kindlaksmääratud suuruses kahjuhüvitist või muud hüvitist, või kui teiselt lepingupoolelt võetakse võimalus tõendada tegeliku kahju suurust.

Kaupleja vaidles tarbija tasu tühistamise nõudele vastu leides, et see on põhjendamatu. Kaupleja kinnitusel on pooled sõlminud lepingu. Kaupleja on tarbijale teatanud, et seaduses ei ole sätestatud lepingu kohustuslikku vormi, seega võib lepingu sõlmida suuliselt või kirjalikult. Lepingud sõlmitakse pakkumuse ja selle nõustumuse teel. Pakkumus on lepingu sõlmimise ettepanek, mis on piisavalt määratletud ja väljendab pakkumuse esitaja tahet olla ettepanekule nõustumuse andmise korral sõlmitava lepinguga õiguslikult seotud. Nõustumus on otsese tahteavaldusega või mingi teoga väljendatud nõusolek sõlmida leping. Kaupleja vastas tarbija esialgsele päringule omapoolse pakkumusega, kus oli kirjas pakkumuse tingimused, muuhulgas ka teenuste tellimisel tellimusest loobumise hind. Tarbija nõustus tingimustega ja tellis mõõtmisteenuse.

Kaupleja on pakkumuse all esimeste ridadena korralikult ja väga hästi loetavas kirjas välja toonud tingimused. Asjaolu, et tarbija tingimusi läbi ei lugenud ja peale mõõtmistulemustega jooniste saamist garderoobid mujalt tellis, ei ole kaupleja süü. Tarbija ei soovinud ühte garderoobi, vaid kolm suurt garderoobi. Projektijuhi ajakulu suur, sest projekt tuleb tootmise jaoks ette valmistada millimeetri täpsusega nii, et peale arve tasumist saab lõplikud 100% täpsed joonised tootmisele saata.

Kaupleja leiab, et lepingu tingimusega ettenähtud 10% projekteerimise tasu on põhjendatud. Sama tava ka kõigis teistes suurtes garderoobi ja köögifirmades, sest teistmoodi pole firmal võimalik kaitsta ennast selle eest, et klient saab kaupleja poolt koostatud mõõtmistulemusi ja täpseid joonistusi kasutada teisest kohast tellimiseks. Tegemist ei ole trahvinõudega, vaid tasunõudena teostatud tööde eest. Tarbija peab tasu maksma, kui ta tellib mõõdistuse ja garderoobe ei telli. Kui tarbija oleks garderoobid tellinud, siis kaupleja seda tasu ei nõua, kuna see sisaldub juba hinnas.

Komisjon nõustub tarbijaga et kaupleja pakkumuses toodud tingimused on tüüptingimused VÕS § 35 lõike 1 mõttes, neid ei räägitud läbi. Asjaolude kohaselt oli tarbijal enne lepingu sõlmimist võimalus tutvuda kaupleja tüüptingimustega, kuid tarbija teatas, et ei soovinud nendega tutvuda. Komisjon nõustub kauplejaga, et kaupleja ei vastuta selle eest, kas tarbija soovib või ei soovi tingimustega enne lepingu sõlmimist tutvuda.

Komisjon on seisukohal, et kaupleja tüüptingimuse sõnastus – „kui klient loobub peale mõõtmisteenuse kasutamist tellimusest, tuleb tasuda teenusena projekteerimise tasu 10% tellimuse maksumusest“ - ei võimalda seda tõlgendada selliselt, et tegemist võiks olla leppetrahviga. Komisjon mõistis tingimuse sõnastust tasu maksmise kokkuleppena. Komisjon ei tuvastanud VÕS § 42 lg 3 p 5 alusel selle tüüptingimuse tühisust.

Tarbija vaidlustas ka tasu suuruse leides, et 10% tellimuse maksumusest ebamõistlikult suur.

Tarbija väite kohaselt on põhjendamatu kaupleja nõue maksta hüvitisena 10% pakkumuse maksumusest ainuüksi seetõttu, et tarbija peale mõõtmisteenuse kasutamist tellimust ei esitanud. Tarbija on kauplejale pakkunud, et hüvitab ainsa otsese kuluna mõõtmistasu 51,50 eurot, koos

käibemaksuga 61,80 eurot. Kaupleja sellega ei nõustunud.

Komisjon kontrollis tarbija väidet. Kaupleja esitas tarbijale arve netosummas 748,10 eurot. Sellest summast on tarbija nõus hüvitama mõõtmisteenuse eest 51,50 eurot. Tarbija vaidlustas summa 696,60 eurot. Tarbija selgitas, et projekteerimise eest ei saa nii palju nõuda, kuna kaupleja kulu ei saanud projektijuhi töötasu kogukulu mõttes olla nii suur. Tarbija ei ole projekteerimise eest üldse nõus maksma. Komisjoni hinnangul ei ole tarbija väide põhjendatud.

Pooled ei vaidle, et kaupleja viis tarbija juures läbi mõõtmised, koostas ja andis tarbijale üle tarbija soovidele vastava kolme garderoobi joonised. Kaupleja kinnitusel pidi töö olema nii täpne, et tootmine oleks saanud projektijuhi koostatud jooniste alusel valmistada garderoobide detailid. Komisjoni hinnangul saab sellist projekteerimistööd teha vaid selline projektijuht, kellel on vastavad erialased teadmised ja oskused. Vaieldamatult on projektijuhi töö tulemusel oma väärtus. Projekteerimise tasu nõudmine on põhjendatud.

Kaupleja selgitustel teatas tarbija temale peale mõõtmistulemustega jooniste saamist, et tellib garderoobid mujalt. Kaupleja ei tea, kas tarbija saatis teisele firmale kaupleja mõõtmistulemustega joonised või tegi kodus ise nende järgi garderoobid valmis. Tarbija ei ole kaupleja väite kohta selgitusi esitanud.

Komisjoni arvates on see oluline aspekt. Asjaoludega on tõendatud, et kaupleja tegi tarbijale tööd ja andis töö tulemuse tarbijale üle. Tarbija on töö üle vaadanud, kuid ei ole kauplejale esitanud ühtegi etteheidet töö kvaliteedi või muude töö puuduste kohta. Komisjon järeldab, et seega vastas kaupleja töö nõuetele.

Kaupleja arvates võis tarbija kasutada kaupleja tööd teiselt isikult garderoobide tellimiseks. Tarbija ei ole seda kaupleja väidet ümber lükanud. Tarbija ei ole teatanud, et kaupleja tööl ei olnud tema jaoks mingit väärtust ja et tarbija ei ole neid jooniseid kusagil kasutanud. Tarbija ei ole esitanud ka tõendeid (näiteks fotosid, jooniseid) teise isiku poolt paigaldatud garderoobide kohta, et komisjon saaks veenduda nende erinevuses. Komisjoni hinnangul ei ole välistatud, et tarbija võis esitada kaupleja töö tulemuse teisele garderoobide müüjale või valmistajale.

Komisjon on veendunud, et iga töö eest tuleb maksta tasu. Tarbija pidi VÕS § 635 lg 1 kohaselt maksma projekteerimistöö eest tasu, kaupleja tasu nõue oli töö valmimisega muutunud VÕS § 637 lg 3 kohaselt sissenõutavaks. Komisjoni hinnangul oli kaupleja VÕS § 655 lg 1 alusel lepingu ülesütlemise korral õigustatud nõudma tehtud töö eest tasu, kaupleja projekteerimistasu nõue 696,60 euro ulatuses ei ole ebamõistlikult suur.

Komisjon ei tuvastanud poolte poolt teatavaks tehtud asjaolude ja esitatud tõendite alusel, et pakkumuses toodud tasu maksmise kohustus on tühine tüüptingimus. Tarbija nõue ei ole põhjendatud ja ei kuulu rahuldamisele.

TKS § 60 lg 2 järgi kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Kai Amos

/allkirjastatud digitaalselt/